

WYDAWNICTWO NAUKOWE

Wydawnictwo Naukowe WSP w Krakowie, realizując zadania określone w statucie Uczelni, rozwija działalność wydawniczą w zakresie publikacji naukowych, skryptów, materiałów pomocniczych i informacyjnych oraz różnego rodzaju akcydensów (druków, formularzy, ankiet, rewersów itp.) na potrzeby poszczególnych jednostek organizacyjnych WSP oraz – w mniejszym zakresie – dla innych instytucji¹.

Publikacje naukowe obejmują wydawnictwa seryjne, tzn. „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie”, „Prace Monograficzne WSP w Krakowie” oraz „Problemy Studiów Nauczycielskich”.

W ramach „Rocznika Naukowo-Dydaktycznego” publikuje się 26 serii tematycznych, z których 9 zostało zapoczątkowanych w omawianym okresie działalności uczelnianej oficyny wydawniczej. Były to (w kolejności ukazywania się):

- *Prace Bibliotekoznawcze* (w latach 1982-1995 ukazało się 6 zeszytów),
- *Prace Romanistyczne* (4 zeszyty),
- *Prace z Historii Oświaty i Wychowania* (4 zeszyty),
- *Prace z Rachunku Prawdopodobieństwa i Jego Dydaktyki* (1 zeszyt),
- *Prace z Wychowania Plastycznego* (2 zeszyty),
- *Prace Fizjologiczne* (4 zeszyty),
- *Prace z Wychowania Obronnego* (1 zeszyt),
- *Prace z Zastosowań Informatyki w Nauczaniu* (1 zeszyt),
- *Prace Socjologiczne* (2 zeszyty).

Do pozostałych serii, będących kontynuacją z lat poprzednich, należą (podano liczbę zeszytów od początku ukazywania się danej serii, w nawiasie zaś – w latach 1981-1995): *Prace Botaniczne* – 2 (w l. 1981-1995 nie ukazywały się), *Prace*

¹ *Regulamin Wydawnictwa Naukowego WSP i zasady działalności wydawniczej w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Kraków 1984.*

Ekonomiczno-Społeczne – 7 (5), *Prace Filozoficzne* – 6 (4), *Prace Fizyczne* – 6 (3), *Prace Geograficzne* – 15 (7), *Prace Historyczne* – 17 (9), *Prace Historyczno-literackie* – 11 (3), *Prace Językoznawcze* – 8 (5), *Prace Matematyczne* – 13 (4), *Prace Pedagogiczne* – 18 (16), *Prace Psychologiczne* – 5 (4), *Prace Rusycystyczne* – 9 (4), *Prace Techniczne* – 5 (4), *Prace z Dydaktyki Biologii* – 6 (5), *Prace z Dydaktyki Literatury i Języka Polskiego* – 4 (2), *Prace z Dydaktyki Matematyki* – 3 (1), *Prace Zoologiczne* – 7 (4)².

Do tej pory ukazało się 177 zeszytów „Rocznika Naukowo-Dydaktycznego”, w tym 101 w latach 1981-1995.

„Prace Monograficzne” tworzą ważną grupę publikacji naukowych, bowiem szczegółowo traktują wybrane zagadnienie, stanowiąc niejednokrotnie owoc wieloletnich poszukiwań i penetracji badawczych, doświadczeń czy eksperymentów. W tej serii wydawane są m.in. dysertacje doktorskie i rozprawy habilitacyjne. Od początku istnienia serii ukazało się 200 tomów, z których aż 156 w latach 1981-1995. W liczbie tej mieści się 59 prac habilitacyjnych opublikowanych w ostatnim piętnastoleciu.

Kontynuacją „Prac z Dydaktyki Szkoły Wyższej” są „Problemy Studiów Nauczycielskich”, których pierwszy zeszyt ukazał się w 1983 r. Obejmują swą tematyką proces kształcenia i doksztalcania nauczycieli oraz zagadnienia dydaktyczne, w tym problematykę dydaktyk przedmiotowych. Seria ta jest przygotowywana przez Centralny Ośrodek Metodyczny Studiów Nauczycielskich; dotychczas wydano drukiem 5 zeszytów.

Najliczniejszą grupę wydawnictw uczelnianych stanowią skrypty. W interesującym nas okresie wydano 225 tytułów; średnio 15 pozycji w ciągu roku. Niektóre skrypty wznawiane były wielokrotnie w nakładach sięgających kilku tysięcy egzemplarzy. Świadczy to zarówno o dużym zapotrzebowaniu studiującej młodzieży na fachowe pomoce i podręczniki, jak i dowodzi znacznego potencjału twórczego pracowników naukowych Uczelni. Łączny nakład skryptów w latach 1982-1995 przekroczył 78 000 egzemplarzy.

Wydawnictwa informacyjne obejmują:

- a) *Informator Biblioteki Głównej WSP w Krakowie*,
- b) *Biuletyn Informacyjny WSP w Krakowie*,
- c) materiały z konferencji i zjazdów naukowych, w tym „Materiały i Sprawozdania Centralnego Ośrodka Metodycznego Studiów Nauczycielskich” (dotychczas ukazało się 29 zeszytów, w tym 24 w latach 1981-1995),
- d) bibliografie prac naukowych pracowników Uczelni,
- e) składy osobowe Uczelni,
- f) informatory dotyczące organizacji studiów,
- g) instrukcje przedmiotowe³.

² Rejestr Roczników Naukowo-Dydaktycznych; książki zamówień poligraficznych z lat 1983-1995.

³ *Regulamin Wydawnictwa Naukowego WSP...*

W ostatnim piętnastoleciu działalności Wydawnictwa Naukowego ukazało się drukiem 57 tytułów publikacji informacyjnych.

Oprócz działalności wydawniczej obejmującej druki zwarte, tzn. książki, Wydawnictwo Naukowe świadczy usługi poligraficzne na rzecz Uczelni i zleceńodawców z zewnątrz w zakresie akcydensów (druków manipulacyjnych, rewersów, zaproszeń, ankiet, informatorów, programów konferencji, kwestionariuszy, kartotek itp.). Druki te stanowiły często ponad połowę produkcji poligraficznej liczonej w arkuszach wydawniczych – od 150 do ponad 400 ark. wyd. rocznie. Dla porównania objętość druków zwartych, a więc stanowiących podstawę działalności Wydawnictwa – wahała się od 250 do ponad 570 arkuszy wydawniczych w ciągu roku⁴.

Dorobek wydawniczy Uczelni w latach 1981-1995 obrazuje tabela 1.

Tabela 1. Wydawnictwa WSP w Krakowie w latach 1981-1995*

Rok wydania	Liczba tytułów				
	Rocznik Naukowo-Dydaktyczny	Prace Monograficzne	Problemy Studiów Nauczycielskich	Skrypty	Wydawnictwa informacyjne
1981	3	8	–	8	2
1982	7	8	–	14	–
1983	6	5	1	4	–
1984	4	5	–	17	9
1985	8	6	1	16	5
1986	8	7	–	20	1
1987	8	9	1	20	6
1988	10	8	–	13	7
1989	3	12	–	15	5
1990	6	18	1	18	5
1991	7	13	–	26	5
1992	11	12	–	19	4
1993	8	20	1	11	4
1994	5	20	–	15	1
1995	7	5	–	9	3
Razem	101	156	5	225	57

Źródła: *Katalog wydawnictw Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie za lata 1973-1985*, oprac. B. Kiedrzycka-Szatko, Kraków 1985; *Rejestr Roczników Naukowo-Dydaktycznych i Prac Monograficznych*; książki zamówień poligraficznych z lat 1983-1995; *Roczne sprawozdania z działalności wydawniczej za lata 1981-1994* (dla resortu edukacji narodowej – druki SzW-6, EN-24, EN-2); egzemplarze archiwalne Wydawnictwa Naukowego WSP w Krakowie.

* Tabela stanowi kontynuację zestawienia prezentującego produkcję wydawniczą WSP w latach 1949-1980, opublikowanego w tomie: *Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w latach 1946-1981*, pod red. Z. Ruty. *Prace Monograficzne* nr 43, Kraków 1981, s. 78.

⁴ Roczne sprawozdania z działalności wydawniczej za lata 1981-1995 (dla resortu edukacji narodowej – druki SzW-6, EN-24 i EN-2).

Publikacje naukowe, z racji swego specjalistycznego przeznaczenia dla określonej, wąskiej grupy odbiorców, wydawane są w niskich nakładach. Ich nabywcami są przede wszystkim pracownicy naukowcy uczelni w całym kraju, studenci oraz osoby zajmujące się zawodowo problematyką poruszaną w wydawnictwach akademickich. Dystrybucja książek wydawanych przez Wydawnictwo Naukowe WSP odbywa się kilkoma drogami. Przede wszystkim część nakładów rozsyłana jest do bibliotek naukowych w ramach ustawowego „egzemplarza obowiązkowego”, część zaś otrzymuje Biblioteka Główna WSP w Krakowie z przeznaczeniem na uzupełnienie swoich zbiorów oraz dla celów wymiany międzybibliotecznej. Spora część nakładów rozprowadzana jest w gmachu głównym Uczelni – początkowo była sprzedawana w kiosku usytuowanym obok biblioteki, a od kilku lat w księgarni „Antiqua”. Znaczne ilości książek zamawia Ośrodek Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN. Pewną część nakładu odbierają księgarnie o profilu akademickim z innych ośrodków w kraju, natomiast zamówienia zagraniczne realizuje CHZ „Ars Polona”. Prowadzi się również sprzedaż w siedzibie Wydawnictwa przy ul. Karmelickiej 41.

W obliczu rosnącej konkurencji na rynku księgarskim wydawnictwa uczelniane postanowiły skonsolidować swe siły w celu podejmowania wspólnych działań wydawniczych, promocyjnych czy wystawienniczych, czy szerzej – zwiększenia udziału książki naukowej na rynku. Efektem owych działań było powołanie w roku 1994 Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych, którego jednym z członków-założycieli było WN WSP. Widomym efektem poczynań stowarzyszenia jest inicjatywa wydawania ogólnopolskiej dysponendy wydawnictw uczelnianych; pierwszy tom ukazał się w 1994 roku⁵.

Siedziba Wydawnictwa Naukowego WSP mieści się w budynku przy ul. Karmelickiej 41, który w latach siedemdziesiątych przeszedł gruntowny remont umożliwiający zaadaptowanie dawnych lokali mieszkalnych na potrzeby redakcji i poligrafii. Obecnie Wydawnictwo zajmuje pomieszczenia na parterze i I piętrze kamienicy. Na parterze usytuowany jest dział poligraficzny (przygotownia, hala maszyn offsetowych, introligatornia, pracownia komputerowa, pomieszczenia biurowe, socjalne oraz magazyny – papieru i środków materiałowych). Na I piętrze usytuowane są pokoje redakcyjne, biurowe oraz magazyn książek. Łączna powierzchnia użytkowa zajmowana przez Wydawnictwo wynosi 471 m kw.⁶ Do roku 1994 Wydawnictwo użytkowało pomieszczenia na II piętrze (pokój redakcyjny oraz hala maszyn do pisania), jednak w związku z reorganizacją struktury działu wydawniczego i redukcją zatrudnienia pokoje te zostały przekazane administracji Uczelni.

Na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych rozpoczęto unowocześnianie bazy poligraficznej, przede wszystkim zastępując dotychczasowy skład

⁵ *Ogólnopolska dysponenda wydawnictw uczelnianych 1994*, RW KUL, Lublin 1994.

⁶ Pismo L.dz. NW-99/V/81 z dnia 28 sierpnia 1981 r. w sprawie oceny stanu technicznego budynku oraz warunków pracy i socjalnych w Wydawnictwie Naukowym WSP w Krakowie.

tekstów na maszynach do pisania składem komputerowym, będącym standardem we współczesnym świecie. Pod koniec 1995 r. Wydawnictwo miało do dyspozycji cztery komputery PC o zróżnicowanej konfiguracji i możliwościach. Skład i łamanie tekstów odbywa się przy użyciu programów „Ventura” oraz „Word 6.0”, coraz szersze zastosowanie znajduje też program graficzny „Corel Draw”, szczególnie w perspektywie wyposażenia Wydawnictwa w profesjonalny skaner. Wyposażenia pracowni komputerowej dopełniają cztery drukarki: dwie laserowe – służące do wydruku oryginałów będących podstawą sporządzania matryc offsetowych oraz dwie drukarki igłowe do wydruków szpaltowych, dla celów korekty.

Kontynuując modernizację wyposażenia technicznego zastąpiono przestarzałe kserografy w przygotowalni płyt offsetowych nowoczesną maszyną do wykonywania matryc „Elefax”. W użytkowaniu pozostaje jeden z kserografów (KS-2), służący do wykonywania akcydensów na tradycyjnych metalowych płytach. W przygotowalni znajduje się ponadto nowy stół montażowy, zaś celom administracyjnym i poligraficznym służy kserokopiarka Canon NP1215, zakupiona również pod koniec lat osiemdziesiątych.

Wyposażenie introligatorni i hali maszyn offsetowych nie uległo zmianie. W procesie powielania, druku i wykończenia introligatorskiego książek biorą udział dwie maszyny offsetowe arkuszowe „Romayor 313”, maszyna typograficzna „Grafopress” – nowy egzemplarz zakupiony po wyeksploatowaniu poprzedniego, krajarka „Maxima”, falcerka oraz drobniejsze elementy wyposażenia.

Po przejściu na emeryturę długoletniego kierownika Wydawnictwa mgra Jana Budy, w 1982 roku funkcję redaktora naczelnego objęła mgr Ewa Pokład (początkowo jako p.o. red. nacz., a od 1 grudnia tego roku jako redaktor naczelny). Pozostawała na tym stanowisku do 31 stycznia 1994 roku. Obecnie Wydawnictwem Naukowym WSP kieruje mgr Zuzanna Czarnecka (od 1 lutego 1994 r.).

Zatrudnienie w uczelnianej oficynie wydawniczej utrzymywało się w latach osiemdziesiątych na dość stabilnym poziomie, jednak zwiększające się zadania produkcyjne i wydawnicze wymusiły zatrudnienie większej liczby pracowników zarówno redakcyjnych, jak i w dziale produkcji. O ile w latach osiemdziesiątych zatrudnienie nie przekraczało 20 osób, to w roku 1993 osiągnęło stan 23 pracowników. Jednak już w następnym roku przeprowadzona reorganizacja spowodowała likwidację etatów korektorów i dodatku ryczałtowego za redakcję techniczną. W 1995 r. w Wydawnictwie Naukowym WSP zatrudnionych było 17 osób, w tym 5 redaktorów⁷.

Nad prawidłowością polityki wydawniczej Uczelni czuwa Senacka Komisja Wydawnicza, zwana Komitetem Redakcyjnym. Na czele Komitetu Redakcyjnego stoi prorektor odpowiedzialny za sprawy wydawnicze Szkoły. Kadencja Komitetu pokrywa się z kadencją władz rektorskich i trwa trzy lata akademickie.

⁷ Składy osobowe Uczelni z lat 1981-1995.

W latach 1981/82-1983/84 Komitetowi przewodniczył prof. dr Andrzej Michalik, sekretarzem zaś był mgr Kazimierz Augustynek; Komitet liczył ponadto 9 członków.

W latach 1984/85-1986/87 na czele Senackiej Komisji Wydawniczej stał prof. dr hab. Stanisław Burkot, wiceprzewodniczącym był prof. dr hab. Zygmunt Ruta, sekretarzem – dr Jacek Chrobaczyński, skład uzupełniało 7 członków.

Od roku akademickiego 1987/88 do 1989/90 Komitetowi przewodniczył prof. dr hab. Jan Rajman, wiceprzewodniczącym był nadal prof. dr hab. Zygmunt Ruta, sekretarzem – dr Marian Fortuna. Komitet liczył 8 członków.

W latach 1990/91-1992/93 funkcję przewodniczącego Komitetu pełnił prof. dr hab. Jerzy Kreiner, wiceprzewodniczącym był dr hab. Janusz Henzel, prof. nzw. WSP, sekretarzem – dr Marian Fortuna, w skład Komitetu wchodziło ponadto 6 członków.

W obecnej kadencji, która rozpoczęła się w roku akademickim 1993/94 Komitetowi przewodniczy nadal prof. dr hab. Jerzy Kreiner, sekretarzem pozostaje dr M. Fortuna, członkami zaś są: dr hab. Grzegorz Haczewski, prof. nzw. WSP, prof. dr hab. Zenon Moszner, dr hab. Władysława Pilecka, prof. nzw. WSP, dr hab. Tadeusz Budrewicz, prof. nzw. WSP, dr Roman Mazurkiewicz (do 1994 r. dr Agnieszka Kłak)⁸.

⁸ Protokoły z posiedzeń Komitetu Redakcyjnego z lat 1981-1995.